

فهرست مطالب

آثار اقتصادی

«افزایش روزی»

«پاکی روزی»

«برکت روزی»

«ضمانت روزی»

«طول عمر و وسعت در معیشت»

«ادای قرض»

آثار اجتماعی

«افتخار مؤمن»

«خلیل اللهی»

«ایمنی جامعه»

«رحمت الهی»

«عزت اجتماعی»

«پایگاه اجتماعی»

«زیبایی»

«شادابی چهره»

«سلامت جسم»

«نورانیت چهره»

«خوش بویی»

«آرامش جسم»

«تقویت نیروی بدنی»

«جلای دیده»

«شادابی جسمانی»

«پیش‌گیری و درمان بیماری»

آثار معنوی (روحی و روانی)

«نشاط و شادابی»

انبساط خاطر»

«نورانیّت دل»

«خوش خلقی»

«جبران نواقص»

«رفع غم و افسردگی»

«تقرّب الهی»

«قبولی اعمال»

«پوشاندن گناهان»

«کفّاره گناهان»

«بازداشتن از گناه»

«رضایت الهی»

«خاموشی خشم الهی»

«سلاح در برابر دشمن»

«عصباتیّت شیطان»

اشعار

خاطرات

«قصه بستن ریسمان»

«مناجات حسینیان و پیوستن سی و دو نفر از دشمن به آنان»

«ای فرزند دنیا می خواهی نماز شب بخوان»

«نماز شب بخوانید و آن هم نماز شب با توجه»

«اثر دعای سحری»

«گریه به خاطر...»

«سجاده عشق»

«تهجد مرحوم حاج میرزا ملکی تبریزی»

«لذت عبادت در جوانی»

«شهید مطهری؛ نیمه شب، تهجدی همراه با آه و ناله داشت»

«چگونه با خدا مانوس شویم»

«قضای نماز شب»

«إلهی مَنْ لی غیرُک»

«کیفیت نماز شب»

قال الله تعالى

كَانُوا قَلِيلًا مِنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ

(متقین) کمی از شب را می خوابیدند و در سحرگاهان استغفار می کردند.

سوره ذاریات، آیه 17 و 18

مقدمه:

نماز شب، مرکب راهوار و سریع السیر و نردبان صعود و پر و بال شیفندگان پرواز در ملکوت و امید سالکین طریق سعادت و کمال و مقام محمود است تا آن جا که عارفان واصل، طالبان حقیقی سعادت و قرب و رهروان راه معصومین، رسیدن به مقامات بالای معنوی را جز از طریق آن میسور ندانسته اند؛ چنان که عارف واصل حضرت آیت الله سید علی قاضی تبریزی می فرمایند:

«وَأَمَّا صَلَوةُ اللَّيْلِ فَلَا مَحِيصَ عَنْهَا عِنْدَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْعَجَبُ مِمَّنْ يَرُومُ رِثْبَةً مِنَ الْكَمَالِ وَهُوَ لَا يَقُومُ اللَّيْلَ وَ مَا سَمِعْنَا أَحَدًا نَالَ رِثْبَةً مِنْهُ إِلَّا بِقِيَامِهَا»

اما نماز شب، هیچ چاره و گریزی از آن برای مؤمنین نیست و تعجب از کسی است که می خواهد به مرتبه ای از کمالات انسانی دست یابد، ولی برای نماز شب قیام نمی کند و ما نشنیدیم که احدی بتواند به آن مقامات دست یابد مگر به وسیله نماز شب!

چهل نامه عرفانی، گردآورنده: یاور امیدی، نامه 5، ص 26

آن چه پیش رو دارید مجموعه ای از آثار و برکات دنیوی نماز شب است که از شمیم دل انگیز آیات قرآن، روایات، سیره معصومین (علیهم السلام) و کلمات و سیره اولیای خدا - که به مشام جان می رسد - جمع آوری گردیده است؛ امید آن که جانهای آماده را طراوت بخشد و خوانندگان را سودمند باشد.

«مدیریت تربیتی»

آثار اقتصادی

«افزایش روزی»

امام رضا (ع) می فرماید:

«صَلَاةُ اللَّيْلِ تَزِيدُ فِي الرِّزْقِ»

وسائل ج 5 ص 272

«نماز شب بر روزی انسان می افزاید».

* * *

«پاکی روزی»

امام صادق (ع) می فرماید:

«صَلَاةُ اللَّيْلِ تُطَيِّبُ الرِّزْقَ»

بحار ج 62 ص 268 باب 88 ح 50

«نماز شب روزی را پاک و طیب می کند».

* * *

«برکت در روزی»

قال رسول الله

«صَلَاةُ اللَّيْلِ بَرَكَةٌ فِي الرِّزْقِ»

«نماز شب عامل خیر و برکت روزی است.»

* * *

«ضمانت روزی»

امام صادق(ع) می فرماید:

«كَذِبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ يُصَلِّيُ صَلَاةَ اللَّيْلِ وَهُوَ يَجُوعُ، إِنَّ صَلَاةَ اللَّيْلِ تَضُمُّ رِزْقَ النَّهَارِ»

وسائل الشیعه ج 3 ص 271 ح 13

دروغ گفته کسی که گمان کند نماز شب می خواند و گرسنگی می کشد، زیرا نماز شب غذای روز را ضمانت می کند.»

* * *

«طول عمر و وسعت در معیشت»

امام رضا(ع) می فرماید:

«عَلَيْكُمْ بِصَلَاةِ اللَّيْلِ فَمَا مِنْ عَبْدٍ يَقُومُ آخِرَ اللَّيْلِ إِلَّا أُجِرَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمُدَّ لَهُ فِي عُمُرِهِ وَوُسِّعَ عَلَيْهِ فِي مَعِيشَتِهِ»

روضة الواعظین ص 320

«بر شما باد به اقامه نماز شب، هیچ بنده‌ای قیام آخر شب ندارد مگر اینکه از عذاب قبر رهایی پیدا می کند و عمرش طولانی شده و در زندگی او گشایش بوجود می آید.»

* * *

«ادای قرض»

امام صادق(ع) می فرماید:

«صَلَاةُ اللَّيْلِ تَقْضِي الدَّيْنَ»

ثواب الاعمال ص 42

«نماز شب سبب اداء شدن قرض و دین می شود.»

* * *

آثار اجتماعی

* * *

«افتخار مؤمن»

امام صادق (ع) می فرماید:

«ثَلَاثَةٌ هُنَّ فَخْرُ الْمُؤْمِنِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ... وَالصَّلَاةُ فِي آخِرِ اللَّيْلِ»

بحار ج 87 ص 140 ح 7

«سه امر مایه فخر مؤمن در دنیا و آخرت است، یکی از آنها نماز در آخر شب است».

* * *

«خلیل الهی»

رسول خدا (ص) می فرماید:

«مَا اتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا إِلَّا لِإِطْعَامِ الطَّعَامِ وَصَلَاتِهِ بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ»

بحار الانوار ج 74، ص 282

خداوند حضرت ابراهیم را به مقام خلیلی خویش برگزید، مگر به خاطر دو چیز: اول این که مردم را اطعام می کرد و دیگر این که شب هنگامی که مردم در خواب بودند، نماز می خواند».

* * *

«ایمنی جامعه»

پیامبر اکرم (ص) می فرماید:

«إِنَّ اللَّهَ إِذَا رَأَى أَهْلَ قَرْيَةٍ قَدْ أَسْرَفُوا فِي الْمَعَاصِي نَادَاهُمْ يَا أَهْلَ مَعْصِيَتِي لَوْلَا مَا فِيكُمْ مِنَ الْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ خَوْفًا مِنِّي لَأَنْزَلْتُ بِكُمْ عَذَابِي»

بحار، ج 73، ص 381، باب 139، روایت 3

همانا خداوند زمانی که ببیند مردم جامعه ای غرق گناه و عصیان شده اند به آنان خطاب می کند که ای گناهکاران اگر در میان شما نبودند آن کسانی که در دل شب از خوف من استغفار می کنند قطعاً عذابم را بر شما نازل می کردم».

* * *

«رحمت الهی»

پیامبر اکرم می فرماید:

«رَحِمَ اللَّهُ رَجُلًا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّى ثُمَّ آيَقَطَ أَهْلَهُ فَصَلَّوْا، رَحِمَ اللَّهُ امْرَأَةً قَامَتْ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّتْ ثُمَّ آيَقَطَتْ زَوْجَهَا فَصَلَّى»

کنز العمال، ج21437

«خدای رحمت کند مردی را که در دل شب برخاسته و نماز شب بپای دارد، آن گاه خانواده خویش را برای نماز شب بیدار کند و آنان نیز نماز شب بپای دارند و خدای رحمت کند زنی را که در دل شب برخیزد و نماز شب بخواند، آن گاه همسرش را برای نماز بیدار کند و او نیز نماز شب بپای دارد»

«عزت اجتماعی»

قال النبی:

«عَلَيْكُمْ بِقِيَامِ اللَّيْلِ يَعْزِبُهُ الدَّلِيلُ»

کتاب التهجّد، ص185

«به نماز شب اهتمام کنید که فرد ذلیل به کمک آن عزیز می گردد.»

* * *

«پایگاه اجتماعی»

قال النبی:

«وَعَلَيْكُمْ بِقِيَامِ اللَّيْلِ يَشْرَفُ بِهِ الْوَضِيعُ»

کتاب المتهجّد، ص 185، ج945 به نقل از صحاح

«نماز شب را پاس دارید که افراد کم مرتبه بدان شرافت می یابند»

* * *

«زیبایی»

قال الصادق:

«صَلَاةُ اللَّيْلِ تُحَسِّنُ الْوَجْهَ»

بحار الانوار، ج62، ص268

«نماز شب چهره را زیبا می سازد.»

* * *

«شادابی چهره»

قال الرضا:

«صَلَاةُ اللَّيْلِ بِهَاءِ الْوَجْهِ»

بحار الانوار، ج 87، ص 162، ح 54

«نماز شب چهره را شاداب می کند.»

* * *

«سلامت جسم»

قال على:

«قِيَامُ اللَّيْلِ مُصِحَّةٌ لِلْبَدَنِ»

بحار الانوار، ج 87، ص 14

«شب زنده داری باعث سلامتی بدن است.»

* * *

«نورانیت چهره»

قال الصادق:

«صَلَاةُ اللَّيْلِ تُبَيِّضُ الْوَجْهَ»

میزان الحکمه، ج 5، ص 422

«نماز شب چهره را نورانی می کند.»

* * *

«خوش بویی»

قال الصادقُ:

«صَلَاةُ اللَّيْلِ تُطِيبُ الرَّيْحَ»

ثواب الاعمال، ص70

«نماز شب انسان را خوشبو می کند.»

* * *

«آرامش جسم»

قال النبی:

«صَلَاةُ اللَّيْلِ... رَاحَةُ الْأَبْدَانِ»

بحار الانوار، ج87، ص160

«نماز شب آرامش بدن است.»

* * *

«تقویت نیروی بدنی»

قال رسول الله:

«قِيَامُ اللَّيْلِ قُوَّةٌ فِي الْجَوَارِحِ»

کتاب التهجّد، ص184

«نماز شب قوت اعضای بدن است»

* * *

«جلای دیدہ»

قالَ الصادق:

صَلَاةُ اللَّيْلِ.. تَجْلُو الْبَصَرَ

ثواب الاعمال، ص70

نماز شب دیدہ را جلا می دهد.

* * *

«شادابی جسمانی»

رسول خدا می فرماید:

«قِيَامُ اللَّيْلِ مُحْيَاةٌ لِلْبَدَنِ»

کتاب التهجّد، ج 18، ص 37

نماز شب سرزندگی بدن است.

* * *

«پیشگیری و درمان بیماری»

رسول خدا فرمود:

عَلَيْكُمْ بِصَلَاةِ اللَّيْلِ فَإِنَّهَا مُطْرِدَةٌ الدَّاءِ عَنِ اجْسَادِكُمْ

بحار الانوار، ج 62، ص 268

نماز شب بخوانید که موجب دفع بیماری از بدن می گردد».

* * *

آثار معنوی (روحی و روانی)

* * *

«نشاط و شادابی»

قال رسول الله:

ثَلَاثُ فُرَحَاتٍ لِلْمُؤْمِنِ فِي الدُّنْيَا... وَالتَّهَجُّدُ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ

بحار الانوار، ج 87، باب 75، ح 13

در دنیا سه امر سبب شادابی و نشاط مؤمن است... یکی از آنها خواندن نماز شب در پایان شب است.

* * *

«انبساط خاطر»

امام باقرمی فرماید:

لَهُوَ الْمُؤْمِنِ فِي ثَلَاثَةِ أَشْيَاءَ... وَالصَّلَاةُ بِاللَّيْلِ

تفریح و سرگرمی مؤمن در سه چیز است... یکی از آنها نماز شب است.

* * *

«نورانیّت دل»

رسول اکرم (ص):

قیامُ اللَّیْلِ... نُورٌ فِی الْقَلْبِ

کتاب التّهجد، ص 184

نماز شب باعث نورانیّت دل است.

* * *

«خوش خلقی»

قال الصادق (ع):

صَلَاةُ اللَّیْلِ... تُحَسِّنُ الْخُلُقَ

بحار الانوار، ج 23، ص 268

نماز شب انسان را خوش اخلاق می کند.

* * *

«جبران نواقص»

امام صادق (ع) (ع) می فرماید:

«صَلَاةُ اللَّیْلِ تَذْهَبُ بِمَا جَرَحْتُمْ»

بحار الانوار ج 87 ص 154 ج 36 باب 6

نماز شب نواقص و عیوب را ترمیم کرده و از بین می برد».

* * *

«رفع غم و افسردگی»

امام صادق(ع)(ع) می فرماید:

«صَلَاةُ اللَّيْلِ تَذْهَبُ أَهْمَ»

نماز شب غم و افسردگی را زایل می سازد».

بحارالانوار ج 62 ص 268 باب 88 ح 50

* * *

«مايه تقرب الهی»

قال النبی(ص):

مَا أَعْلَمُ شَيْئًا يَتَقَرَّبُ بِهِ الْمُتَقَرِّبُونَ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ أَفْضَلَ مِنْ قِيَامِ الْعَبْدِ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ

کتاب التهجّد، ص 298

در تقرب عبد به خداوند متعال هیچ امری را با فضیلت تر از نماز و راز و نیاز در دل شب نمی شناسم.

* * *

«قبولی اعمال»

رسول خدا(ص) می فرماید:

صَلَاةُ اللَّيْلِ.. قَبُولٌ لِلْأَعْمَالِ

بحارالانوار، ج 87، ص 161

نماز شب باعث قبولی عبادات و اعمال است.

* * *

«پوشاندن گناهان»

رسول خدا(ص):

عَلَيْكُمْ بِقِيَامِ اللَّيْلِ فَإِنَّهُ... تَكْفِيرُ السَّيِّئَاتِ

بحارالانوار، ج 87، ص 123

بر شما باد به قیام در شب، چرا که موجب پوشاندن و محو و بخشش گناهان است.

* * *

«کفّاره گناهان»

رسول خدا(ص):

ثَلَاثُ كَفَّارَاتٍ مِنْهَا التَّهَجُّدُ بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ

وسائل الشیعة، ج 3، ص 273، حدیث 19

سه امر سبب کفّاره گناهان است، یکی از آنها تهجّد در حالی است که مردم خوابند.

* * *

«بازداشتن از گناه»

رسول خدا(ص) می فرماید:

إِنَّ قِيَامَ اللَّيْلِ... مِنْهَاةٌ عَنِ الذَّنْبِ

بحارالانوار، ج 87، ص 123

نماز شب عامل بازدارنده از گناه است.

* * *

«رضایت الهی»

عن النبی(ص):

صَلَاةُ اللَّيْلِ مَرْضَاةُ الرَّبِّ

بحارالانوار، ج 87، ص 160

نماز شب سبب کسب رضایت پروردگار است.

* * *

«خاموشی خشم الهی»

رسول خدا(ص) می فرماید:

فَإِنَّ صَلَاةَ اللَّيْلِ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى

نماز شب خشم خدای متعال را نسبت به انسان خاموش می کند.

* * *

«سلاح در برابر دشمن»

قال رسول الله (ص):

صَلَاةُ اللَّيْلِ سِلَاحٌ عَلَى الْأَعْدَاءِ

بحار الانوار، ج 87، ص 161

نماز شب سلاحی در برابر دشمنان است.

* * *

«عصابت شیطان»

رسول خدا (ص) می فرماید:

صَلَاةُ اللَّيْلِ ... كَرَاهِيَةُ الشَّيْطَانِ

بحار الانوار، ج 87، ص 161

نماز شب موجب خشم شیطان است.

* * *

مرو به خواب که حافظ به بارگاه قبول

ز ورد نیم شب و درس صبحگاه رسید.

* * *

دلا بسوز که سوز کارها بکند

نیاز نیم شبی دفع صد بلا بکند

تو با خدای خود انداز کار وصل خوشدار

که رحم اگر نکند مدّعی خدا بکند

* * *

دعای صبح و آه شب کلید گنج مقصود است

بدین راه و روش میرو که با دلدار پیوندی

* * *

هر گنج سعادت که خدا داد به حافظ

از یمن دعای شب و ورد سحری بود

* * *

نسیمی کزین آن کاکل آيو

مرا خوشتر زیوی سنبل آيو

چو شو گیرم خیالت را در آغوش

سحر از بستم بوی گل آيو

* * *

مرا در این ظلمات آنکه رهنمایی کرد

دعای نیم شبی بود و گریه سحری

خواجه حافظ

* * *

خدای گفت که شب دوستان نمی خسبند

اگر خجل شده‌ای زین و شرمسار مَحْسَب

مولانا

* * *

خاطرات

«قصه بستن ریسمان»

مرحوم آقا نجفی قوچانی (ره) ضمن گزارش ماجراهای دوران طلبگی خود در اصفهان، می‌نویسد: «... در این حجره تازه که حجره‌ها مان (حجره من و دوستم) وصل به هم بود، میان طاقچه سوراخی نمودیم و ریسمانی در آن کشیدیم که يك سر ریسمان در حجره رفیق بود و يك سر آن در حجره من، و وقت خواب، آن سر را رفیق به دست خود می‌بست و این سر ریسمان را من به دست خود می‌بستم که سحر هر کدام زودتر بیدار شویم دیگری را بدون این که صدایی بزنیم، توسط همان ریسمان بیدار کنیم که مبادا طلبه‌ی از صدای ما بیدار شود و راضی نباشند.

سیمای فرزنانگان به نقل از سیاحت شرق 198 - 199

* * *

«مناجات حسینیان و پیوستن سی و دو نفر از دشمن به آنان»

امام حسین (ع) و یارانش، شب عاشورا تا به صبح به راز و نیاز و مناجات با خدا به سر آوردند «وَلَهُمْ دَوِيٌّ كَدَوِيٌّ النَّحْلُ مَا بَيْنَ رَاكِعٍ وَ سَاجِدٍ وَقَائِمٍ وَ قَاعِدٍ؛ صدای ناله و زمزمه آنها همانند آوای بال زنبور عسل بود. بعضی در رکوع، بعضی در سجده و برخی ایستاده و برخی نشسته، مشغول عبادت بودند».

از لشکر عمر سعد سی و دو نفر که از آنجا عبور می‌کردند (تحت تأثیر قرار گرفتند) به لشکر امام حسین (ع) پیوستند.

غم‌نامه کربلا - ترجمه لهوف بن طاووس ص 118

* * *

«ای فرزند دنیا می‌خواهی نماز شب بخوان»

استاد بزرگ، مرحوم علامه طباطبایی صاحب تفسیر المیزان می‌گوید: هنگامی که در نجف اشرف مشغول به تحصیل بودم به خاطر خویشاوندی ای که با (عارف وارسته و عالم بزرگ جناب حاج میرزا علی قاضی؛ داشتم، گاهی به محضر آن استاد شرفیاب می‌شدم. روزی در مدرسه (نجف) ایستاده بودم، که مرحوم آقای قاضی از آنجا عبور می‌کرد، وقتی که به من رسید، دست روی شانه من گذارد و فرمود:

«ای فرزند! دنیا می‌خواهی، نماز شب بخوان، آخرت می‌خواهی نماز شب بخوان».

اقتباس از مهر تابان (علامه سید محمدحسین طهرانی) ص 160

* * *

«نماز شب بخوانید و آن هم نماز شب با توجه...»

نماز شب بخوانید و آن هم نماز شب با توجه، نماز شبی که می‌فهمید چه می‌کنید، نه نمازی که در آن توجه نباشد. نماز شب باید با توجه و عنایت باشد. اثر نماز شب در شما که جوان هستید، بسیار زیادتر از نماز

شبی است که «من» می خوانم. این اثرات را حفظ کنید و چیزهایی که برای هدف و تکاملتان لازم است فرا بگیرید و ایام را از دست ندهید که این ایام و این فرصت‌ها قابل بازگشت نیستند.

درس اخلاق مقام معظم رهبری به نقل از کتاب سجاده عشق ص 9

* * *

«اثر دعای سحری»

آقا احمد، نواده وحید بهبهانی، در کتاب (مرآة الاحوال) می‌نویسد که از کسی که مورد اعتماد است شنیدم که آخوند ملا محمدتقی (پدر محمدباقر معروف به علامه مجلسی) نقل کرده است که: در شبی از شب‌ها بعد از نماز و تهجد و گریه و زاری به درگاه قادر متعال، خود را به حالتی دیدم که دانستم هر چه از درگاه احدیت بخواهم، اجابت و عنایت خواهد شد. فکر می‌کردم که از خدا چه بخواهم؛ امر دنیوی یا اخروی؟ در همین وقت صدای گریه محمدباقر از گهواره بلند شد. با صدای او خواسته‌ام را یافتم و گفتم: الهی به حق محمد و آل محمد (ص) این طفل را مروج دین و احکام سیدالمرسلین گردان و موفق کن او را به توفیقات بی‌نهایت خود. سپس آقا احمد می‌گوید: مسلّم است که سبب این خدمات خارق‌العاده او دعای نیمه شب پدر بوده است.

سیمای فرزندگان ج 3 ص 223

* * *

«گریه به خاطر...»

مرحوم آیت الله حاج آقا مصطفی خمینی قدس سره می‌فرمودند: روزی دیدم آقا (امام) در اطاق خود هستند و صدای گریه ایشان بلند است از مادرم پرسیدم چه شده است که آقا گریه می‌کنند؟ مادرم فرمودند: ایشان در شبی که موفق به نماز شب و راز و نیاز با خدا نشود روز آن، چنین حالی را دارد.

امام در سنگر نماز - ناقل آیت الله محسن خرازی ص 83

* * *

«سجاد عشق»

حضرت امام(ره) بعضی شب‌ها از منزل خارج می‌شدند و در باغی که در کنار منزلشان بود، به نماز شب مشغول می‌شدند. يك شب، نزديك اذان صبح بود که من از آنجا که محل عبورم بود، رد می‌شدم، شنیدم يك نفر گریه و ناله می‌کند، رفتم تا به کنار دیوار باغ رسیدم. دیدم آقای سر بر سجده گذاشته و با صدای خود راز و نیاز می‌کند و در همان حال، اشک پهنای صورتش را پوشانده است. خجالت کشیدم که جلوتر بروم. آمدم کنار باغ ایستادم تا هنگام رفتن آقان، او را ببینم و بفهمم که کیست. وقتی که بالاخره نماز او تمام شد و از جا برخاست و رفت، خوب نگاهش کردم و دیدم که حضرت امام است.

علی اکبر مسعودی - امام در سنگر نماز ص 79

* * *

«تهجد مرحوم حاج میرزا جواد آقا ملکی تبریزی»

یکی از دوستان و نزدیکان مرحوم حاج میرزا جواد آقا ملکی تبریزی، می گوید: مرحوم ملکی(ره) شب‌ها که برای تهجد و نماز شب به پا می خواست، ابتدا در بستر مدتی صدا به گریه بلند می کرد؛ سپس بیرون می آمد و نگاه به آسمان می کرد و آیات «ان فی خلق السموات و الارض...» آل عمران 190-194 را می خواند و سر به دیوار می گذاشت و مدتی گریه می کرد و پس از تطیهر نیز کنار حوض مدتی پیش از وضو می نشست و می‌گریست و خلاصه از هنگام بیدار شدن تا آمدن به محل نماز و خواندن نماز شب، چند جا می نشست و بر می خواست و گریه سر می داد و چون به مصلايش می‌رسید دیگر حالش قابل وصف نبود.

رساله لقاء الله ص 128 - پانوش

* * *

«لذت عبادت در جوانی است»

شبها امام دو ساعت مانده به اذان صبح بیدار بودند. يك شب متوجه شدم امام با صدای بلند گریه می کنند. من هم متأثر شدم و شروع کردم به گریه کردن، امام برای تجدید وضو بیرون آمدند، متوجه من شدند، فرمودند: فلانی: تا جوان هستی قدر بدان و خدا را عبادت کن، لذت عبادت در جوانی است. آدم وقتی پیر می شود دلش می خواهد عبادت کند؛ اما حال و توان برایش نیست.

حضرت آیت الله توسلی - امام در سنگر نماز ص 77

* * *

«شهید مطهری(ره) نیمه شب، تهجدی همراه با آه و ناله داشت...»

رهبر انقلاب می فرمودند: این مرد (شهید مطهری) نیمه شب، تهجد با آه و ناله داشت، نماز شب می خواند و گریه می کرد، به طوری که صدای گریه و مناجات او افراد را از خواب بیدار می کردم... اتفاق ایشان وضعیت خاصی داشت... يك «الله» بود که با نئون سبز با این شب‌نماها نوشته شده بود و فقط در شب جلوه داشت و مشخص می کرد که استاد همان نیمه شب‌ها که مشغول ذکر خدا هستند و ذهنشان هم به یاد خداست، می خواهند که از همه حواس خود نیز استفاده کنند.

سجاده عشق ص 90

* * *

«چگونه با خدا مانوس شویم؟»

یکی از راه‌های ساده این کار آن است که برای خود برنامه‌ای تنظیم کنیم و در شبانه روز، برای مدتی جای خلوتی را انتخاب کنیم و توجه کنیم. توجه خویش را از همه غیر از خدا قطع نماییم. این کار ممکن است که با دعا، نماز، مناجات، قرائت قرآن و یا مانند آن باشد؛ مهم این است که فراموش نکنیم که خدا حاضر است، ما را می بیند و پیوسته به ما لطف دارد و از صمیم قلب، از گناهان خود استغفار کنیم و به قدری که میسر است این

برنامه را ادامه دهیم تا بتوانیم به الطاف خدا در آن عالم امیدوار باشیم.

بردرگاه دوست ص 254، علامه حضرت آیت الله مصباح یزدی

* * *

«قضای نماز شب»

شب قبل از عملیات محرم، برادر مهدی سامع تا بعد از نیمه شب به شناسایی رفته بود و دیر وقت خسته و کوفته برگشته و به خواب رفت. بچه ها که برای نماز شب بیدار شده بودند او را بیدار نکردند و چون خسته بود و شب بعد هم باید در عملیات شرکت می کرد.

صبح که برای نماز بیدار شد گفت: مگر سفارش نکرده بودم مرا برای نماز شب بیدار کنید؟

آه سردی کشید و گفت: افسوس! شب آخر عمرم نماز شبم قضاء شد! فردا شب: عملیات آغاز شد و در حین عملیات مهدی به خیل عظیم شهدای اسلام پیوست.

نماز خویان - به نقل از زخم شقایق ص 5

* * *

ذکر، دعا، مناجات و گریه های نیمه شب امام هرگز قطع نشد. از لحظه های آخر عمرشان اگر چه فیلمبرداری شده است ولی هنوز بخشی از آن را نشان نداده اند. چنانچه این فیلمها به طور کامل نشان داده شوند می بینید چگونه امام محاسن مبارکشان را به دست گرفته اند و زار زار گریه می کنند.

برداشت هایی از سیره امام، ج 3، ص 117

* * *

مرحوم حاج آقا مصطفی نقل می کردند که امام فرموده است

اگر به مطالبی رسیده ام از سحرخیزی من بوده است.

برداشت هایی از سیره امام، ج 3، ص 129

* * *

«إِلَهِي مَنْ لِي غَيْرُكَ»

یکی از علمای مشهور می فرمودند: شب جمعه در مدرسه سید - رضوان الله تعالی علیه - واقع در نجف اشرف در نیمه های شب شنیدم که آیت الله بهجت در حالی که سر به سجده گذاشته بود با صدای حزین و همراه با ناله و گریه مکرر به پیشگاه حق تعالی عرضه می داشت **إِلَهِي! مَنْ لِي غَيْرُكَ اسْأَلُهُ كَشَفَ ضُرِّي وَالنَّظَرَ فِي أَمْرِي؟!»،**

معبودا! جز تو کیست که از او بخواهم گرفتاری و رنجوری ام را بر طرف و در امورم نظر کند؟!

کیفیت نماز شب:

نماز شب دوازده رکعت است. هشت رکعت آن به نیت نماز شب مثل نماز صبح است و دو رکعت آن به نیت نماز شفع و يك رکعت به نیت نماز وتر خوتنده می شود. بهتر است که در نماز شفع و نماز وتر بعد از حمد، سوره توحید را بخواند و در قنوت نماز هر دعایی که می خواهد بخواند، ولی بهتر است دعاهایی را که در کتابهای ادعیه ذکر شده است، بخواند. در قنوت نماز وتر در حالی که دست چپ را به حالت قنوت گرفته است و با دست راست اذکار را می شمارد، چهل نفر را دعا کند، به این نحو «اللهم اغفر لفلان» و به جای فلان نام پدر، مادر و مؤمنین را بیاورد، خواه در قید حیات باشند و یا در جوار رحمت الهی آرمیده باشند. سپس هفتاد مرتبه «استغفر الله ربی واتوب الیه» بگوید و پس از آن هفت مرتبه بگوید: «هذا مقام العائد بك من النار» و بعد از آن سیصد مرتبه «العفو» بگوید.

وقت نماز شب :

از نیمه شب (نقطه میانی فاصله میان اذان مغرب و اذان صبح یا یازده ساعت و يك ربع گذشته از اذان ظهر) تا طلوع صبح صادق است و هرچه به صبح نزدیکتر باشد فضیلت بیشتری دارد.

اگر دیر از خواب بلند شد و وقت برای همه نماز شب نداشته باشد چهار رکعت از نماز شب را در وقت بخواند و در رکعات بعد به حمد تنها اکتفا کند.

اگر به خاطر خستگی نگران است که بیدار نشود (مثلا در مسافرتها) می تواند قبل از وقت نماز شب را بخواند.